

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Kultūros ir švietimo komitetas

NEGALUTINIS
2006/2040(INI)

7.6.2007

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl iniciatyvos „i2010: skaitmeninės bibliotekos“
(2006/2040(INI))

Kultūros ir švietimo komitetas

Pranešėja: Marie-Hélène Descamps

PR_INI

TURINYS

Puslapis

PASIŪLYMAS DĒL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS.....	7

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl iniciatyvos „i2010: skaitmeninės bibliotekos“ (2006/2040(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „i2010: skaitmeninės bibliotekos“ (COM(2005)0465),
 - atsižvelgdamas į Komisijos 2006 m. rugpjūčio 24 d. Rekomendaciją 2006/585/EB dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, išsaugojimo skaitmeniniu formatu ir internetinės prieigos prie jos¹,
 - atsižvelgdamas į Tarybos išvadas dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, skaitmeninio išsaugojimo ir internetinės prieigos prie jos²,
 - atsižvelgdamas į 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo³,
 - atsižvelgdamas į 2007 m. balandžio 18 d. aukšto lygio ekspertų grupės pranešimą dėl autorių teisių, skaitmeninio išsaugojimo, kūrinių, kurių autorių teises sunku nustatyti, ir nebeplatinamų kūrinių,
 - atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Dėl mokslinės informacijos skaitmeniniame amžiuje: prieinamumas, sklaida ir išsaugojimas“ (COM(2007)0056),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komiteto pranešimą (A6-0000/2007),
- A. kadangi kultūra – sutelkiantis, mainus ir tarpusavio supratimą skatinantis veiksnys, kuris padeda Europos Sąjungą priartinti prie jos piliečių ir kurti tikrąją europinę tapatybę,
- B. kadangi būtina užtikrinti kaip galima didesnę Europos kultūros paveldo turtą ir įvairovės sklaidą,
- C. kadangi valstybių narių ir kultūros įstaigų, ypač bibliotekų, tiek regiono, tiek vietos lygmeniu, vaidmuo šiuo klausimu lemiamas,
- D. kadangi būtina atsižvelgti į greitą naujų technologijų plėtrą ir į su tuo susijusią kultūrinės veiklos raidą,
- E. kadangi daugybei piliečių, ypač jaunimui, internetas tapo viena iš pagrindinių prieigos prie žinių ir mokslo priemonių,

¹ OL L 236, 2006 8 31, p. 28.

² OL C 297, 2006 12 7, p. 1.

³ OL L 167, 2001 6 22, p. 10.

- F. kadangi itin svarbu užtikrinti, kad šioje skaitmeninėje aplinkoje visi turėtų prieigą prie Europos kultūros paveldo ir taip pat svarbu užtikrinti jo išsaugojimą ateities kartoms,
- G. kadangi didelio masto Europos kultūros paveldo skaitmeninimas ir skaitmeninis išsaugojimas yra pagrindinės priemonės siekiant šio tikslo,
- H. kadangi daugiakalbė prieiga prie Europos kultūros paveldo taip pat yra pagrindinis tikslas,
- I. kadangi būtina parengti nuoseklią skaitmeninimo ir skaitmeninių kūrinių išsaugojimo politiką siekiant išvengti negražinamo kultūrinio turinio praradimo,
- J. kadangi Europos kultūros paveldo skaitmeninimas, be neabejotinos naudos kultūros sričiai, atneš naudos ir kitiems veiklos sektoriams, ypač švietimui, turizmui ir žiniasklaidai,
- K. kadangi masiškai skaitmeninant kultūrinį turinį nesiekama pakeisti tradicine forma pateikiamo kultūrinio turinio arba su juo konkuruoti, o greta su pastaruoju pateikti patikimą ir kokybišką skaitmeninį turinį,
- L. kadangi skaitmeninė technologija, be to, yra puiki pagalbos neįgaliesiems priemonė, padedanti pritaikyti turinį prie jų poreikių,
- M. kadangi iki šiol suskaitmeninta tik labai maža Europos kultūros paveldo dalis ir kadangi valstybių narių pažangos tempai labai skiriasi,
- N. kadangi siekiant įgyvendinti tokio masto projektą nepakanka masiniam skaitmeninimui skiriamų viešųjų išteklių,
- O. kadangi skaitmeninimo iniciatyvos yra pernelyg suskaidytos ir kadangi apie didžiąją dalį Bendrijos lygmeniu įgytos patirties vis dar nežinoma ir neužtikrinama paprasta, tiesioginė ir daugiakalbė prieiga prie Europos kultūros paveldą sudarančių kūrinių,
- P. kadangi būtina įdiegti priemonę plačiajai visuomenei, kuri užtikrintų visuotinę ir nedelsiamą prieigą prie Europos kultūros paveldo be jokios būtinybės keliauti ir kuri pagreitintų skaitmeninimą,
- Q. kadangi šiuo atžvilgiu reikėtų remtis esamomis europinėmis iniciatyvomis, pvz. Europos biblioteka (angl. *TEL*), kuri jau dabar suteikia prieigą prie nacionalinių Europos bibliotekų kolekcijų,

Europos skaitmeninė biblioteka – vieningos Europos, kurioje gerbiama įvairovė, veidas

1. pataria palaipsniui įsteigti Europos skaitmeninę biblioteką, kaip išskirtinį ir tiesioginį prieigos prie Europos kultūros paveldo, punktą;
2. pabrėžia, kad nors ilguoju laikotarpiu siekiama parengti visas kultūrinės medžiagos kategorijas, pvz., garso ir vaizdo turinį, apimančią priemonę, pradedant kurti Europos skaitmeninę biblioteką reikėtų sutelkti dėmesį į tekstinės medžiagos, kuri nesaugoma pagal autorių teises, potencialą;

3. todėl ragina visas Europos bibliotekas Europos skaitmeninei bibliotekai pateikti kūrinius, kurie jau saugomi skaitmenine forma,
4. ragina kitas Europos kultūros įstaigas, įskaitant regionų ir vietos įstaigas, dalyvauti šiame projekte siekiant, kad jis atspindėtų Europos kultūros turtingumą ir įvairovę;
5. taip pat pabrėžia, kad kuriant Europos skaitmeninę biblioteką nesiekama išskirtine tvarka platinti turinį, o tik koordinuoti prieigą prie skaitmeninių kūrinių;
6. ragina esamų ir pritaikytų formatų pagrindu pasirinkti ir naudoti bendrus standartus siekiant turinio tarpusavio sąveikos, kuri būtina norint, kad Europos skaitmeninė biblioteka gerai veiktų;
7. ragina valstybes nares toliau dirbti ir pagreitinti kultūrinio turinio skaitmeninimą siekiant užtikrinti pakankamą turinio kiekį;
8. todėl ragina valstybes nares kartu su kultūros įstaigomis sukurti nacionalinio ar regionų lygmens skaitmeninimo planus siekiant parengti Europos skaitmeninimo veiklos žemėlapi ir taip sudaryti galimybę bendrai veiklai;
9. ragina valstybes nares glaudžiai bendradarbiauti su kultūros įstaigomis, keistis pažangiaja skaitmeninimo patirtimi ir užtikrinti prieigą prie kūrinių siekiant bei juos išsaugoti skaitmenine forma;
10. pabrėžia, kad Europos skaitmeninė biblioteka skatins skaitmeninimo tyrimus, tarpusavio sąveiką ir skaitmeninį išsaugojimą, ypač pasitelkdama Komisijos įsteigtus kompetencijos centrus;
11. primena, kad jeigu iš Bendrijos programoms skiriamų lėšų neįmanoma finansuoti skaitmeninimo, būtina rasti naujų finansavimo būdų, įskaitant partnerystę su privačiuoju sektoriumi;

Europos skaitmeninės bibliotekos struktūra ir turinys: daugiakalbės bendrosios prieigos prie Europos kultūros paveldo link

12. ragina sukurti bendrą sąsają, kuri integruotos paieškos sistemos pagalba suteiktų prieigą prie užtikrintos kokybės ir patikimo turinio;
13. pabrėžia, kad labai svarbu sukurti daugiakalbę sąsają, kuri visomis Europos Sąjungos kalbomis užtikrintų tiesioginę prieigą prie ieškomo turinio;
14. be to, ragina įdiegti naujoviškas, šiuolaikines ir visiems lankytojams patogias priemones;
15. taip pat pabrėžia, kad nereikėtų Europos kultūros paveldo apriboti tik Europos Sąjungos kūrinių, taip pat reikėtų atsižvelgti ir į kitų Europos šalių kultūrinį indėlį;
16. taip pat patikslina, kad nors Europos kultūros paveldą daugiausia sudaro kūriniai, susiję su visuomenine sritimi, nereikėtų apsiriboti vien tik šia kategorija;
17. todėl primena, kad reikėtų atskirti visuomeninės srities kūrinius nuo kūrinių, kurie

saugomi pagal autorių teises, įskaitant kūrinius, kurių autorių teises sunku nustatyti, ir nebeplatinamus kūrinius, bei reikėtų kiekvienam iš jų, atsižvelgiant į kiekvieną veiklos sritį, pritaikyti skirtingą sistemą;

18. pritaria tam, kad buvo sukurta minėtoji aukšto lygio ekspertų grupė ir remia jos pasiūlymus, kuriais siekiama surašyti kūrinius, kurių autorių teises sunku nustatyti, ir nebeplatinamus kūrinius bei patobulinti autorių teisių turėtojų paieškos priemones;
19. nurodo, kad pageidautina, jog antruoju etapu Europos skaitmeninė biblioteka, jeigu įmanoma, griežtai laikantis nacionalinių, Bendrijos ir tarptautinių teisės aktų dėl intelektinės nuosavybės, galėtų pasiūlyti ne tik darbus, kurie nesaugomi pagal autorių teises, bet ir saugomų darbų;
20. pabrėžia, kad bet koks su tuo susijęs sprendimas turėtų būti priimamas bendradarbiaujant su visais susijusiais veikėjais, ypač leidėjais ir knyginkais;
21. siūlo užtikrinti, kad Europos skaitmeninės bibliotekos naudotojas galėtų rasti bet kokius skaitmeninius dokumentus atvaizdo ir teksto formatais ir laisvai jais naudotis – arba visu kūriniu, jeigu jis nesaugomas pagal autoriaus teises, arba saugomo kūrinio ištraukomis, gavus teisių turėtojo sutikimą;
22. pataruoju atveju siūlo, kad Europos skaitmeninė biblioteka veiktų tik kaip informacijos sklaidėja;
23. atsižvelgdamas į tai nurodo, kad prieiga prie viso saugomo dokumento galėtų būti suteikiama specializuotuose tinklapiuose susitarus su teisių turėtojais ir tinkamai už tai užmokėjus;

Administravimas ir priežiūra

24. ragina įsteigti valdantįjį komitetą, kuris būtų sudarytas iš valstybių narių skaitmeninio ir skaitmeninio išsaugojimo ekspertų grupės ir iš minėtosios aukšto lygmens ekspertų grupės narių ir kuris nustatytų Europos skaitmeninės bibliotekos prioritetus ir veiklos gaires bei užtikrintų jos veiklos koordinavimą, priežiūrą ir administravimą;
25. taip pat pabrėžia, kad nuosekliai integravus Europos skaitmeninę biblioteką į švietimo sistemas ji padėtų pritraukti daugiau Europos jaunuolių ir priartinti juos prie jų kultūros paveldo, tuo pat metu mokant naudotis naujosiomis technologijomis ir kovojant su skaitmeniniu atotrūkiu;
26. ragina visais lygmenimis vykdyti informavimo kampaniją ir sukurti Europos skaitmeninės bibliotekos logotipą ir taip ją propaguoti, skleisti informaciją apie ją bei gerinti prieigą prie jos;

o

o o

27. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

AIŠKINAMOJI DALIS

Idėja įsteigti Europos skaitmeninę biblioteką gimė šešių Europos Sąjungos valstybių ir vyriausybių vadovams siekiant visiems užtikrinti prieigą prie Europos kultūros paveldo ir jį išsaugoti.

Šiai idėjai pritarė Komisija, kuri prie jos įgyvendinimo prisideda savo iniciatyva „i2010: skaitmeninės bibliotekos“. Pirmoji šios iniciatyvos dalis – 2005 m. rugsėjo 30 d. komunikatas, kuriame nagrinėjamos pagrindinės techninės, teisinės, organizacinės ir finansinės šio projekto problemos.

Siekiant išspręsti kai kurias iškeltas problemas internete surengta visuomenės apklausa dėl skaitmeninimo, skaitmeninės prieigos ir skaitmeninio išsaugojimo bei įkurta aukšto lygio ekspertų grupė.

Komisija savo 2006 m. rugpjūčio 24 d. rekomendacijoje paragino valstybes nares koordinuoti savo bendros veiklos Europos lygmeniu pastangas. Ji patarė įsteigti Europos skaitmeninę biblioteką, kaip bendros daugiakalbės prieigos prie Europos kultūros paveldo, punktą.

2006 m. lapkričio 13 d. Taryba vienbalsiai pritarė šioms rekomendacijoms.

Dabar Europos Parlamentas turi duoti aiškų ženklą dėl šio projekto įgyvendinimo.

Siekiant konceptualiai ir techniškai sutvarkyti visas kultūrinės medžiagos kategorijas būtina palaipsniui pažanga, pirmiausia sutelkiant dėmesį į pagal autorių teises nesaugomos tekstinės medžiagos potencialą.